

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Syntagmata Theologica Sive Principalis Theologiæ Tractatus

Lourenço, Agostinho

Leodii, 1694

Sectio VIII. Expenditur præcipuum hujus difficultatis punctum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80131](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80131)

SECTIO VIII.

Expenditur præcipuum huius
difficultatis punctum.

166. ONIAM proprietates Personales constituunt Personas formaliter quoad nos, & secundum nostros conceptus inadæquatos, non quâ Origines, neque quâ Relationes, sed quâ Subsistentiæ formaliter: Difficultas est: An hæc formalitas subsistendi, prout antecedit quoad nos, & quoad nos distinguitur à ratione originis, & relationis, concipiatur ut absoluta?

167. Aliqui, cum quibus videtur sentire *P. Arriaga cit. à n. 22.* nullum iudicant inconveniens, quod Personæ Divinæ ex parte nostri inadæquati modi concipiendi concipiatur ut constitutæ absolutis, seu quasi absolutis; sic enim *P. Arriaga cit. n. 26.* assignat modum concipiendi Personas Divinas absque conceptu relativo, & per modum absoluti; siquidem Personalitas Patris, inquit, potest concipi ut subsistentia terminans æquè primò Intellectionem, & Amorem: Personalitas Filii, ut terminans primariò Intellectionem, & secundariò Volitionem: Personalitas verò Spiritus Sancti, ut terminans primariò Volitionem, & secundariò Intellectionem, qui conceptus, inquit, nihil dicunt relativum. Favent huic modo explicandi *D. Thom. D. Bonav. Alenf. Marsil. & Gabr. imò & D. Aug. lib. 7. de Trinit. cap. 6. apud P. Soar. lib. 7. de Trinit. cap. 8. n. 8.* quatenus docent Personam Divinam dicere de formaliquid absolutum.

168. Non placent primò, quia etiam quoad modum loquendi vitandum est, Personas Divinas constitui absolutis. Secundò, quia juxta communem sententiam non minùs virtualiter per rationem distinguitur ratio subsistendi à ratione referendi, quàm distinguitur Natura à Relatione, sive proprietate; sed hoc sufficit ut Natura sit simpliciter quid absolutum, & non ita proprietates; ergo etiam sufficeret, ut ratio subsistendi diceretur simpliciter quid absolutum, quod non est dicendum. Tertiò, & principaliter, quia nullum prædicatum concipiendum est in Deo contra id, quod in eo est; sed in Deo præter essentialia nullum est prædicatum absolutum; ergo falsò conciperetur ut absolutum, quod absolutum non est. Unde licet possumus præscindere à relativo, quia abstrahentium non est mendacium; non tamen possumus ei assignare rationem absoluti; hoc enim esset fingere in Deo sine ullo fundamento, quod in Deo non est.

169. Alii Recentiores ut difficultatem effugiant, dicunt, rationem subsistendi præscindere tam ab absoluto, quàm à relativo formali, non tamen præscindere à relativo radicali; nam proprietates personales, inquit, dupliciter considerari potest: primò adæquatè, & prout sic concipitur ut Relatio formaliter: secundò inadæquatè, & prout sic potest concipi, non ut Relatio formalis, sed ut Relatio radicalis; hæc autem Relatio radicalis sufficit saltem quoad nos, ut constituat, & distinguat Personas. Confirmatur exemplo Paternitatis, & Filiationis, quia Pater, & Filius per illas distinguuntur etiam ab Spiritu Sancto, non quia per illas opponantur formaliter Spiritui Sancto; hoc enim præstat formaliter Spiratio activa, sed quia ei opponuntur radicaliter, quatenus exigunt Spi-

Tom. I.

rationem formalem; ergo similiter licet formalitas subsistendi non includat formalitatem referendi, sicque non sit formaliter Relatio, cum tamen sit Relatio radicalis, hoc sufficit, ut constituendo distinguat.

Sed contra primò, quia aut illa relatio radicalis dicit conceptum absolutum; aut relativum; nam inter hæc non datur medium in singularibus, ac determinatis: Non relativum; siquidem ab eo præscindit, ut determinata formalitas; ergo absolutum, quod negabunt. Secundò, quia esse relationem radicalem non est contra rationem absoluti; siquidem Natura Divina est perfectissimè absoluta, cum tamen sit relatio radicalis, sive radix relationis; ergo dici posset Personas Divinas constitui, ac distingui relationibus radicalibus, id est absolutis exigentibus Relationes formales, quod non dicent. Tertiò, quia Relatio radicalis videtur exprimere respectum, saltem transcendentalē; sed ratio subsistendi formaliter antecedit, & præscindit ab omni respectu transcendentali, tam principii, quàm principii. Unde:

Ad confirmationem dicimus, exemplum Paternitatis, & Filiationis non facere ad rem: tum quia illæ non præscindunt à relativo formaliter, sed secundum idem esse relativum, quo inter se formaliter opponuntur, opponuntur etiam radicaliter, & veluti transcendentaliter Spiritui Sancto: tum etiam, quia ibi militat eadem difficultas; nam cum cōstituant Personas secundum formalem rationem subsistendi præscisive à ratione referendi, debet eadem ratione concipi ut distinctæ ab Spiritu Sancto; & tamen non sunt proximæ, & immediatæ radices spirationis activæ. Igitur, ut difficultati respondeam:

Dico 1. Significatum formale Personæ, nempe Personalitas, prout abstrahit à divinâ, & creatâ præscindit ab absoluto, & relativo. Ita cum *D. Thom. 1. p. q. 29. a. 4.* tenent communiter Theologi, quos citant, & sequuntur *P. Soar. lib. 7. de Trinit. cap. 8. n. 4. & P. Vasq. 1. p. d. 127. cap. 2.* Probatur, quia Personalitas prout sic est quid commune Personalitati Divinæ, & creatæ, & ad utramque indifferens; ergo non est quid absolutum; alioqui non esset communis Personalitati Divinæ; cum in Divinis nulla detur Personalitas absoluta; neque quid relativum, alioqui non esset communis personalitati creatæ; cum in creatis nulla detur personalitas relativa; ergo est aliquid præscindens ab absoluto, & relativo. Confirmatur, quia accedens prout est quid commune ad absolutum, & relativum, neutrum dicit, sed ab utroque præscindit; ergo etiam Personalitas prout est communis ad relativam Divinam, & ad creatam absolutam, neutram, dicit sed ab utraque præscindet. Neque dicas, conceptum alicujus entis eo ipso, quod præscindit à relativo, esse absolutum. Non, inquam, hoc dicas; siquidem absolutum non constituitur per carentiam præscisivam relativi, sed per suam intrinsecam differentiam oppositam differentie relativi.

Dico 2. Significatum formale Personæ Divinæ, id est, Personalitas Divina prout abstrahit à Personis Patris, Filii, & Spiritus Sancti dicit, saltem implicitè esse relativum. Ita intelligo Authores citatos num. 152. Probatur, quia esse Personalitatem Divinam nihil aliud est, quàm esse Personalitatem, quam Natura Divina exigit, & quæ etiam exigit Naturam Divinam; sed Natura Divina neque exigit, neque exigitur à Personalitate ut sic, sed à sola Relativa; ergo eo ipso, quod significatur Personalitas ut divina, saltem implicitè, aut identicè innuitur

R112

innuitur

innuitur Relativa. Confirmatur ex opposito, quia etiam personalitas creata significata ut creata, saltem implicite, & identice innuit aliquid absolutum, quidquid alii censeant in contrarium; ergo &c.

174. Oppones 1. Si per impossibile Personalitas Divina esset absoluta, adhuc eodem, quo nunc significaretur nomine; & tamen tunc neque implicite, neque identice significaretur ut relativa; ergo &c. Respondeo quidquid sit, significaretur nunc eodem nomine, an non; siquidem nomina ex intentione imponentis dependent; tunc sicut non significaretur eadem dignitas, ita neque eadem Personalitas. Accedit, quod uno impossibili admissio, mirum non est si aliud sequatur; alioqui dicamus de facto significare simpliciter absolutum, quia tunc, saltem identice absolutum significaretur.

175. Oppones 2. Personalitas Divina optime intelligitur per hoc, quod sit Personalitas à se; hoc autem, neque implicite dicit relativum; ergo &c. Respondeo negando minorem: idem enim est Personalitas à se, atque exigens Aseitatem, sive Naturam Divinam, quam Aseitas constituit, & quam ipsa Aseitas, sive Natura Divina exigit: talis autem Personalitas eo ipso est relativa, ut diximus.

176. Dico 3. Personalitas Divina determinata Personæ, v. g. Patris dicit non solum relativum, sed etiam tale relativum. Probat, quia ut jam determinata non est indifferens ad alias Personalitates Divinas, sed significatur ut jam determinata ad Patrem v. g. ergo dicit saltem implicite non solum relativum, sed etiam tale relativum.

177. Hinc fit, ut tam significatum formale Personalitatis, quam Personalitatis relativæ, quam taliter relativæ possit concipi ut aliquid singulare, aut per se, aut, ut ita dicam, per accidens; per se, prout est singularitas ipsa talis Personalitatis; per accidens, prout concipitur tanquam ratio communis Personalitatis, & Personalitatis relativæ, quæ concipitur ut singularis per identicam singularitatem. Unde quia in quolibet individuo quoad nos omnes gradus singularitatis distinguuntur, idem in eadem Persona Divina singulari concipimus ut formalitates singulares distinctas quoad nos rationem subsistendi, rationem Originis, & rationem Relationis. Ex dictis.

178. Conclusio fit: Quando dicimus, proprietates Personales constituere Personas, non quæ originis, neque quæ relationes formaliter, sed quæ formaliter subsistentias, non idem sequitur Personas Divinas constitui quoad nos absolutas, sed solum constitui formalitate subsistendi præscindente secundum explicitum à relativo, licet non ita præscindat secundum implicitum, secundum quod est quid relativum; ac proinde semper Personæ Divinæ constituuntur Relativis, & non absolutis. Totum hoc patet ex hactenus dictis, si attentè considerentur. Imò hoc non solum est verum de Personalitate Divina, prout est indifferens ad omnes Personalitates Divinas, sed etiam de qualibet determinatâ; siquidem quando concipitur una Persona ut determinatâ, & singulariter subsistens, exprimitur solus gradus subsistendi veluti extrinsecè singularis per determinatam singularitatem, quæ solum prout sic implicite, & veluti in confuso attingitur: sic enim possumus unum animal, vel unum hominem singularem concipere, & significare expressè solum quoad rationem animalis, vel hominis, quin expressè, sed tantum implicite

te concipiamus, & significemus formalitatem differentiæ illius.

Objicies 1. Illa formalitas subsistendi non concipitur ut relativa transcendentaliter; siquidem ratio subsistendi concipitur ut antecedens rationem principii, & originis; neque ut relativa prædicamentali; siquidem ratio ut prædicamentalis concipitur ut subsequens rationem originis; ergo videtur concipi ut absoluta, quod non est dicendum. Respondeo negando antecedens quoad secundam partem, est enim relativa prædicamentali secundum implicitum, licet non ita concipiatur secundum explicitum, sic enim præscindit à relativo, præscindere autem à relativo non est concipere aliquid per modum absoluti.

Instabis: Personalitas Divina concipitur constitui per analogiam ad personalitates creatas; sed hæc sunt absolutæ; ergo etiam illa ut absoluta concipitur, quatenus ut relativa non concipitur. Respondeo negando consequentiam; licet enim concipiamus Personalitates Divinas per analogiam ad creatas, neque ad id opus est, quod illas concipiamus positivè ut absolutas, aut ut non relativitas, sed satis est, quod illas concipiamus præcisivè non ut relativitas, quo sensu concipiuntur ut priores Relationibus, & talis conceptus præscindit ab absoluto, & relativo.

Objicies 2. Subsistentia prout præscindit à relativo, & absoluto est communis Divinæ, & creatæ; sed hæc loquimur de subsistentia prout constituit ut divina; ergo aut illa formalitas non est subsistentia Divina, quia præscindit à relativo; aut subsistentia Divina constituit, ut quid absolutum. Respondeo ad maiorem, subsistentiam, prout præscindit à relativo, & absoluto, esse communem divinæ, & creatæ, quando concipitur ut quid indifferens, & perfectè præcisivè: aliter verò quando concipitur ut quid determinatum veluti extrinsecè, & præcisivè minus perfectè, quæ aliquo modo attingit ipsam determinationem, nempe rationem ipsam relativam.

Objicies 3. Difficultas procedit de constitutione cuiusque Personæ singularis; sed nullus conceptus rei singularis videtur posse præscindere ab absoluto, & relativo; siquidem implicat concipi secundum suum esse determinatum, & non concipi, aut ut absolutum, aut ut relativum; ergo illa formalitas constituens Personam, aut est absoluta, quod implicat; aut est relativa, quod negamus. Respondeo ad minorem, nullum conceptum rei singularis formaliter posse præscindere ab absoluto, & relativo: posse tamen conceptum rei singularis identice præscindere, saltem expressè ab absoluto, & relativo: at verò formalitas subsistendi, licet concipiatur ut jam determinata, & singularis, talis tamen est, non formaliter, sed identice, ut supra diximus; ut potè quæ secundum se potest esse communis; sicque potest saltem expressè præscindere ab absoluto, & relativo.

SECTIO IX.

Quot sint in Deo Subsistentiæ?

GRAVIS est præsens difficultas, de qua inter Theologos triplicem invenio Sententiam: Prima Sententia docet in Deo unicam esse subsistentiam, absolutam, modificatam